

[Hem](#) > 2 - Mina rättigheter under brottsutredningen (innan målet hamnar i domstol)

2 - Mina rättigheter under brottsutredningen (innan målet hamnar i domstol)

Vilken funktion fyller brottsutredningen?

Syftet med brottsutredningen är att samla bevismaterial som visar att brott har begåtts samt att kontrollera uppgifter som kan fria den misstänkte från skuld eller visa att det inte har begåtts något brott.

Vilka steg består brottsutredningen av? Vem ansvarar för de olika stegen?

Polisen undersöker brott och gärningsmän samt samlar bevis.

När polisen misstänker att ett brott har begåtts underrättar man allmänna åklagaren, som fattar något av följande beslut:

- att lägga ner ärendet
- att själv fortsätta brottsutredningen (som då kallas "information")
- att kontakta en undersökningsdomare och be honom eller henne genomföra en utredning ("instruction") avseende en viss sakomständighet, inte en viss person.

Allmänna åklagaren har inte lika omfattande befogenheter som undersökningsdomaren. Undersökningsdomaren eller allmänna åklagaren leder brottsutredningen och ger anvisningar till de poliser som sköter det praktiska utredningsarbetet (håller förhör, gör husrannsakingar, tar DNA-prover osv.).

När brottsutredningen är klar

Om målet ligger hos allmänna åklagaren kan han eller hon fatta något av följande beslut:

- att lägga ner målet
- att föreslå att det straffrättsliga förfarandet avslutas (dvs. att målet inte går vidare till domstol) i utbyte mot att den misstänkte betalar ett penningbelopp (det normala vid trafikbrott)
- att föreslå medling i brottmål, vilket kan förekomma vid mindre allvarliga brott - målet går då inte vidare till domstol, men gärningsmannen måste gottgöra brottsoffret och eventuellt genomgå en behandling eller utbildning
- att direkt stämma den misstänkte inför domstol
- att stämma den misstänkte inför domstol genom ett delgivningsintyg (procès-verbal) som överlämnas i samband med att den misstänkte grips (och då får frihetsberövas under högst ett dygn) eller själv infinnet sig hos allmänna åklagaren, i syfte att göra förfarandet snabbare.

Om målet ligger hos undersökningsdomaren lämnar han eller hon över det till åklagarmyndigheten, som lämnar in stämningsansökan. Sedan får den tilltalade möjlighet att läsa handlingarna i målet. Han eller hon kallas till råds-kammaren. Där redovisas undersökningsdomarens brottsutredningsrapport, eventuella civilrättsliga parter (brottsoffer) får yttra sig, åklagaren gör sin sakframställning och försvaret gör sin muntliga framställning. Därefter fattar råds-kammaren något av följande beslut:

- antingen att skicka tillbaka målet till undersökningsdomaren för kompletterande utredning
- eller, om brottsutredningen är fullständig,
- att senarelägga meddelandet av avgörandet om en offentlig förhandling skulle kunna skada den tilltalade
- att placera den tilltalade på en inrättning för samhällsskydd, om han eller hon begick brottet i ett tillstånd av allvarlig mental störning som gjorde honom eller henne oförmögen att kontrollera sina handlingar när brottet begicks och fortfarande befinner sig i ett sådant tillstånd

- att överlämna målet till behörig domstol (polisdomstol (tribunal de police) eller brottmålsdomstol (tribunal correctionnel)) för prövning; om råds-kammaren anser att målet bör prövas av brottmålsdomstol för grövre brott (cour d'assises), fattar den beslut om att överlämna handlingarna till allmänna åklagaren, eftersom det bara är åklagarkammaren (chambre des mises en accusation) som kan väcka åtal vid brottmålsdomstol för grövre brott.

Den tilltalade har i det här skedet en begränsad rätt att överklaga. Om man anser att vissa procedurfel har begåtts kan man dock överklaga hos åklagarkammaren.

Under brottsutredningen kan undersökningsdomaren besluta om häktning på vissa villkor:

- det måste finnas tydliga tecken på skuld
- brottet måste kunna ge minst ett års fängelse
- häktning är absolut nödvändigt för den allmänna säkerheten.

Om maximistraffet inte är mer än femton års fängelse får häktningsbeslut bara fattas om det finns starka skäl att tro att den tilltalade kan komma att fly, begå nya brott, undkomma rättvisan, förstöra bevis eller komma överens med andra personer exempelvis om vilken historia de ska berätta i domstolen.

Den tilltalade ska infinna sig vid råds-kammaren senast fem dagar efter utfärdandet av häktningsbeslutet och därefter en gång i månaden tills brottsutredningen är avslutad (men bara var tredje månad om brottet är så allvarligt att det inte kan prövas enligt ett förenklat förfarande).

Mina rättigheter under brottsutredningen

- [Polisgripande och polisförhör \(1\)](#)
- [Brottsutredning ledd av åklagare \(2\)](#)
- [Brottsutredning ledd av undersökningsdomare \(3\)](#)
- [Specialfall: häktning \(4\)](#)
- [Avslutande av brottsutredning ledd av undersökningsdomare \(5\)](#)

Polisgripande och polisförhör (1)

När får polisen gripa mig och hur länge får de frihetsberöva mig?

Du kan bli gripen om du tas på bar gärning när du begår ett brott (utom de minst allvarliga brotten) samt på allmänna åklagarens eller undersökningsdomarens begäran om det finns tydliga tecken på att du är skyldig. Polisen får inte frihetsberöva dig i mer än ett dygn.

Får polisen kroppsvisitera mig?

Ja, i samband med att du grips eller om det finns skäl att tro att du bär vapen eller något annat farligt föremål, eller om den allmänna ordningen är hotad.

Får polisen komma in i min bostad?

Ja, om du ertappas på bar gärning med ett brott eller om du släpper in dem.

Får polisen söka igenom mitt kontor eller min bil?

Ja, på samma villkor som din bostad. Det finns dock vissa utrymmen som inte får sökas igenom och vissa andra som är särskilt skyddade. För att polisen ska få göra husrannsakan där krävs det ett särskilt förfarande. Exempel är diplomaters och parlamentsledamöters kontor samt lokaler som tillhör personer som har kunskap om yrkeshemligheter.

Polisen får söka igenom din bil om det finns anledning att tro att den har använts för att begå ett brott eller för att transportera efterlysta personer, bevismaterial eller föremål som utgör en fara för allmän ordning.

Får jag kontakta en anhörig, en vän, en läkare, en anställd vid mitt lands ambassad?

Om poliserna anser det lämpligt, eller om du själv begär det, blir du undersökt av en läkare. På det här stadiet är det poliserna som avgör om du ska få ringa. Om du är minderårig måste polisen utan dröjsmål skriftligen eller muntligen underrätta dina föräldrar, din förmyndare eller den person som ansvarar för dig.

Vad har jag för rättigheter under polisförhören?

Du har rätt att vara tyst och att inte säga något som tyder på att du är skyldig, dvs. du har rätt att inte samarbeta genom att hjälpa polisen att få fram bevis mot dig.

Vid början av varje förhör talar polisen om för dig

- att du har rätt att kräva att alla frågor som ställs till dig och alla svar som du ger ska antecknas ordagrant
- att du har rätt att kräva att en viss utredningsåtgärd ska vidtas eller att en viss person ska förhöras
- att det du säger kan komma att användas som bevis i domstol.

Du får använda de handlingar som du har i din ägo, men utan att förhören behöver skjutas upp. Du får begära, under förhören eller senare, att sådana handlingar ska bifogas till förhörensprotokollet eller deponeras på kansliet.

När förhören är avslutat får du läsa igenom protokollet (om du inte begär att det ska läsas upp för dig). Polisen frågar dig om det inte finns något i det du har sagt som behöver korrigeras eller kompletteras.

Om du vill tala ett annat språk än förfarandespråket, finns det tre möjligheter: polisen kan kalla in en edsvuren tolk, det du säger kan antecknas på ditt eget språk, eller du kan bli uppmanad att själv skriva ner vad du har att säga. Om förhören hålls med hjälp av tolk, antecknas det vem tolken är och att han eller hon fungerar som tolk.

Du får veta att du kan få en kopia av ditt förhör utan kostnad.

Kommer polisen att begära information om mig ur belastningsregistret?

Polisen har tillgång till det centrala belastningsregistret.

Kan min advokat hjälpa mig?

Din advokat får inte vara närvarande under något förhör och får inte heller träffa dig under den period på som mest ett dygn då du är frihetsberövad.

Brottsutredning ledd av åklagare (2)

Brottsutredningen leds av allmän åklagare. Den förberedande brottsutredningen är "inkvisitorisk": hemlig, skriftlig och utan möjlighet för parterna att komma med inlagor.

Vad kan allmänna åklagaren göra under brottsutredningen?

Bortsett från vissa undantag som anges i lag får utredningsåtgärderna inte innefatta något inslag av tvång och inte heller kränka den enskildes fri- och rättigheter. Egendom får beslagtas under vissa omständigheter.

Allmänna åklagaren får bland annat

- besöka brottsplatser
- förhöra eller låta polisen förhöra misstänkta och vittnen
- låta gripa personer (bortsett från om de tas på bar gärning) och frihetsberöva dem under ett dygn
- låta genomföra en DNA-analys om den misstänkte godtar detta
- samla in och beslagta (men inte öppna) post
- under vissa omständigheter inhämta bankuppgifter
- göra husrannsakan om någon tas på bar gärning eller med tillstånd från den som i praktiken är besittningshavare
- använda vissa utredningsmetoder som kan vara synnerligen ingripande.

Vad kan jag göra om en utredningsåtgärd kränker mina rättigheter?

Du kan lämna in en motiverad ansökan om att en sådan åtgärd ska ogiltigförklaras, till exempel om att du ska få

tillbaka ett föremål som är din egendom och har beslagtogs som bevismaterial. Då måste allmänna åklagaren yttra sig inom två veckor. Om du inte får något svar eller svaret är negativt, kan du överklaga till åklagarkammaren.

I ett sådant fall kan du även begära att allmänna åklagaren ska ge det centrala beslags- och konfiskationsorganet (Organe central pour la saisie et la confiscation) tillstånd att sälja föremålet eller att ge dig det tillbaka i utbyte mot borgen.

Kan jag få tillgång till handlingarna?

Till skillnad från brottsutredningar som leds av undersökningsdomare finns det ingen särskild regel om att parterna ska få tillgång till alla eller delar av handlingarna under en brottsutredning som leds av allmän åklagare. Du kan ansöka hos allmänna åklagaren om tillgång till handlingarna, och allmänna åklagaren beslutar då helt efter eget gottfinnande om han eller hon ska bevilja eller avslå din ansökan.

Kan jag påverka vad som händer med målet?

Nej. Allmänna åklagaren fattar ensam beslut om att lägga ner målet, överlämna det till en undersökningsdomare, stämma dig inför domstol direkt eller via delgivningsintyg eller föreslå ett alternativt sätt att avsluta det straffrättsliga förfarandet (böter eller medling; då blir det ingen rättegång om du betalar dina böter respektive följer de villkor som åläggs dig i samband med medlingen).

Brottsutredning ledd av undersökningsdomare (3)

Brottsutredningen genomförs under ledning av en undersökningsdomare och inom ramen för dennes befogenheter. Undersökningsdomaren har fått målet överlämnat till sig antingen av allmänna åklagaren eller av ett påstått brottsoffer som har lämnat in en ansökan om enskilt åtal och låtit registrera sig som civilrättslig part.

Vilka åtgärder får en undersökningsdomare vidta?

Undersökningsdomaren får vidta alla åtgärder som allmänna åklagaren får vidta och förfogar dessutom över betydande tvångsmedel: häktning, telefonavlyssning, husrannsakan utan besittningshavarens medgivande och särskilda utredningsmetoder som är ännu mer omfattande.

Måste jag bli förhörd av undersökningsdomaren?

Att bli förhörd av undersökningsdomaren är bara obligatoriskt i samband med häktningsbeslut.

Måste domaren tala om för mig att det finns bevis mot mig?

Domaren måste i princip rikta formella anklagelser mot dig om det finns tydliga tecken på att du är skyldig till något. Du får besked om anklagelserna efter ett förhör eller per post, och detta ger dig rätt att begära tillgång till handlingarna i brottmålet och att kräva att kompletterande utredningsåtgärder vidtas.

Får domaren avlyssna min telefon?

Ja, i enlighet med noga formulerade rättsliga villkor.

Kan jag motsätta mig en husrannsakan?

Din bostad kan bli föremål för husrannsakan om domaren har undertecknat ett beslut om husrannsakan och husrannsakan sker mellan klockan 5 och 21, med vissa undantag.

Kan domaren ta DNA-prov på mig med fysiskt tvång?

Ja, under vissa förutsättningar.

Vad kan jag göra om en utredningsåtgärd kränker mina rättigheter?

Du kan lämna in en motiverad ansökan om att åtgärden ska ogiltigförklaras (se under Brottsutredning ledd av

åklagare).

Kan jag få tillgång till handlingarna under brottsutredningen?

Om du har blivit formellt anklagad och inte är häktad, kan du ansöka om tillgång till handlingarna hos undersökningsdomaren. Han eller hon kan neka dig tillgång men måste då motivera sitt beslut. Om domaren inte svarar eller nekar dig tillgång, kan du överklaga till åklagarkammaren.

Kan jag kräva att vissa utredningsåtgärder ska vidtas?

Ja, oavsett om du är häktad eller inte. Du ansöker hos undersökningsdomaren. Han eller hon kan avslå din ansökan om han eller hon bedömer att åtgärden inte är nödvändig för att få fram sanningen eller kan skada brottsutredningen. Undersökningsdomarens beslut kan överklagas.

Specialfall: häktning (4)

Hur går förhöret inför domaren till?

För att ett häktningsbeslut ska vara giltigt måste det ha hållits en häktningsförhandling med dig innan beslutet meddelades och inom ett dygn efter frihetsberövandet. Förhandlingen ska avse bland annat möjligheten att meddela häktningsbeslut och de sakomständigheter som läggs dig till last.

Din advokat får inte vara närvarande.

Kan jag bli förhörd på nytt av domaren?

Du kan ansöka om ett sammanfattande förhör. Det är det enda förhör som din advokat får vara närvarande vid.

När får jag träffa min advokat?

När undersökningsdomaren har hållit sitt första förhör med dig.

Kan jag ifrågasätta häktningsbeslutets laglighet eller skälen till det?

Du kan inte överklaga häktningsbeslutet.

Inom fem dagar efter häktningsbeslutet inställer du dig inför råds-kammaren. Dagen innan har du fått tillgång till handlingarna i målet. Din advokat eller du själv kan kräva att du ska försättas på fri fot.

Det är bara vid denna första häktningsförhandling (och vid överklagande) som din advokat kan ta upp en formell felaktighet hos häktningsbeslutet. Om häktningsbeslutet fastställs har du rätt att överklaga. Då inställer du dig inför åklagarkammaren inom två veckor. Om dessa tidsfrister inte följs, försätts du omedelbart på fri fot.

Ett beslut om att fastställa ett häktningsbeslut gäller i en månad (eller tre månader). Vid varje häktningsförhandling kan du ifrågasätta om häktningsbeslutet är lämpligt och/eller om det verkligen finns tydliga tecken på att du är skyldig. Du får tillgång till handlingarna två dagar före varje ny häktningsförhandling.

Kan jag kommunicera med utomstående i fängelset?

Du kan alltid kommunicera med din advokat.

Däremot kan undersökningsdomaren förbjuda dig att kommunicera med någon annan person under högst tre dagar.

När kan jag försättas på fri fot?

Undersökningsdomaren kan när som helst besluta att du ska försättas på fri fot, och undersökningsdomstolarna kan också göra det i samband med att du inställer dig inför dem. Du kan bli frisläppt på vissa villkor eller mot borgen.

Jag är utländsk medborgare. Måste jag vara närvarande under brottsutredningen?

Ett häktningsbeslut kan fattas om det finns risk för att du ska undkomma rättvisan. Undersökningsdomaren eller undersökningsdomstolarna kan släppa dig fri mot borgen. Du får tillbaka det belopp du har betalat om du infinner dig under alla etapper av förfarandet.

Om du försätts på fri fot kommer du att anmodas att infinna dig till förhör, i princip vid den behöriga domstolen. Undersökningsdomaren kan besluta att du släpps fri men inte får lämna landet. Dessa villkor kan förlängas med tre månader i taget. Du kan bestrida dem inför råds-kammaren.

Avslutande av brottsutredning ledd av undersökningsdomare (5)

Vad kan jag göra om brottsutredningen drar ut på tiden?

Efter ett år kan du lämna in en motiverad ansökan till åklagarkammaren, som då kontrollerar hur brottsutredningen förlöper.

Kan åtals- och anklagelsepunkterna ändras före rättegången?

Allmänna åklagaren läser de handlingar som han eller hon fått av domaren och formulerar de åtalspunkter som den tilltalade enligt honom eller henne bör ställas till svars för inför domstolen. Allmänna åklagaren kan även lägga ner målet eller begära att domaren ska vidta vissa kompletterande brottsutredningsåtgärder. Brottsrubriceringen kan fortfarande ändras på detta stadium av allmänna åklagaren eller av råds-kammaren, som beslutar vad som ska ske med målet.

Kan jag före rättegången förklara mig skyldig till alla åtals- eller anklagelsepunkterna eller vissa av dem?

Nej, du förutsätts vara oskyldig tills en behörig domstol har meddelat en slutgiltig fällande dom.

Hur går det till när brottsutredningen avslutas?

Efter att ha hört undersökningsdomarens rapport, eventuella civilrättsliga parter, åklagaren och försvaret, fattar råds-kammaren något av följande beslut:

- att den anklagade ska stämmas inför behörig domstol
- att målet ska läggas ner
- att meddelandet av avgörandet ska skjutas upp – sakomständigheterna förklaras vara fastställda, men ingen påföljd meddelas; domaren anger en viss prövotid som kan kombineras med villkor som måste uppfyllas
- att lagen om samhällsskydd ska tillämpas (placering på institution).

Vad har jag för rättigheter på det här stadiet?

Du får läsa handlingarna i målet och ta kopior före förhandlingen inför råds-kammaren. Dessutom kan du ansöka om att kompletterande brottsutredningsåtgärder ska vidtas. Om undersökningsdomaren vägrar att vidta sådana åtgärder har du rätt att överklaga till åklagarkammaren.

Kan jag överklaga?

Du kan inte överklaga ett beslut om att hänskjuta ett mål till domstol för prövning såvida inte det finns ett formellt fel, ett utelämnande eller en grund för ogiltigförklaring som påverkar en utredningsåtgärd eller inhämtandet av bevis, eller som avser hänskjutningsbeslutet om du åberopar en grund för att målet inte skulle kunna tas upp till prövning eller en grund för att ogiltigförklara åtalet.

Kan jag åtalas för ett brott som jag redan har åtalats för i en annan EU-medlemsstat?

I princip inte.

■ Senaste uppdatering: 14/09/2017

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga

regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.